

Dosarul nr. 2ra-1844/18

Prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani: O. Cojocar
Instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău: N. Budăi, V. Mihaila, I. Muruianu

ÎNCHEIERE

03 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

președintele completului, judecătorul
judecătorii

Iulia Sîrcu
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Popa Ion, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Popa Ion împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, împotriva deciziei din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Popa Ion și menținută hotărârea din 27 aprilie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani

c o n s t a ț ă:

La data de 16 ianuarie 2017, Popa Ion a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că prin ordonanța din 08 iulie 2013 a Inspectoratului de Poliție r-nul Leova a fost dispusă începerea urmării penale în privința dânsului în baza elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) Cod penal.

A susținut că în cadrul desfășurării urmării penale a fost anunțat în căutare, iar la 21 aprilie 2014 a fost reținut de către organele de drept din Federația Rusă.

La 23 aprilie a fost eliberat și obligat să se prezinte la Inspectoratul de Poliție Leova.

A afirmat că în legătură cu măsurile de constrângere a fost silit să-și părăsească locul de muncă, reziliind contractul individual de muncă din 23 decembrie 2013 încheiat cu OOO „СтройВест” pe un termen nedeterminat.

Revenind în țară s-a prezentat la organele de drept, care la 05 mai 2014 i-au aplicat măsura preventivă de nepărăsire a localității, expirată în mai 2016.

A invocat că după expirarea termenului măsurii preventive a dorit să-și perfecteze actele de identitate pentru a se reangaja la întreprinderea unde a lucrat în anul 2014, însă

i s-a refuzat din motiv că nu există o hotărâre judecătorească irevocabilă în cauza penală intentată în privința sa.

Prin sentința din 04 mai 2016 a Judecătoriei Leova, menținută prin decizia din 22 septembrie 2016 a Curții de Apel Cahul și decizia din 07 decembrie 2016 a Curții Supreme de Justiție, a fost încetat procesul penal de învinuire a lui în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal în legătură cu faptul că în privința unor persoane, și anume Ștefăniță Alexandru și Ștefăniță Victor, există o hotărâre judecătorească definitivă pe aceeași acuzare.

A declarat reclamantul că procesul penal intentat în privința sa a durat mai mult de doi ani, fiindu-i încălcate drepturile prevăzute de art. 5§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care stipulează că orice persoană are dreptul la libertate și siguranță.

La fel, au fost încălcate prevederile art. 25 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, din care rezultă că libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile. Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și în ordinea prevăzută de lege.

A reiterat că în temeiul art. 3 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, dânsul dispune de dreptul la compensare în caz de eroare judiciară.

Totodată, și art. 53 alin. (2) din Constituție, statuează că statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de organele de anchetă și instanțele de judecată.

A menționat că în rezultatul obligării să părăsească Federația Rusă și-a pierdut locul de muncă, ratând în consecință un venit de 166.000 de lei, constituit din salariul lunar de 16.000 de ruble rusești stabilit conform contractului individual de muncă din 23 decembrie 2013 încheiat cu OOO „СтройВест” .

A indicat că potrivit informației BNM din 09 ianuarie 2017, salariul ratat în Federația Rusă în perioada aprilie 2014 – decembrie 2016 a constituit suma de 166.000 de lei.

Afară de aceasta în rezultatul acțiunilor vădit abuzive din partea organelor de drept din Republica Moldova i-a fost cauzat și un prejudiciu moral, exprimat prin suferințe fizice și psihice survenite în rezultatul reținerii ilegale, aplicării măsurii preventive – declarația de nepărsirii a localității, pierderii locului de muncă, pe care îl estimează în mărime de 500.000 de lei.

În contextul expus, a cerut Popa Ion încasarea din contul Ministerului Justiției în beneficiul său sumei de 500.000 cu titlu de prejudiciu moral cauzat în rezultatul acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, 10.000 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată, dintre care 5.000 de lei cheltuieli de asistență juridică suportate în cauza penală și 5.000 de lei cheltuieli de asistență juridică în prezenta cauză, precum și 166.000 de lei cu titlu de venit ratat.

Prin încheierea din 09 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova.

Prin hotărârea din 27 aprilie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Popa Ion și menținută hotărârea din 27 aprilie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare și-au motivat soluțiile prin faptul că prin sentința din 04 mai 2016 a Judecătoriei Leova, menținută prin decizia din 22 septembrie 2016 a Curții de Apel Cahul și decizia din 07 decembrie 2016 a Curții Supreme de Justiție, a fost încetat procesul penal de învinuire în privința lui Popa Ion în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal în legătură cu faptul că în privința unor persoane, și anume Ștefăniță Alexandru și Ștefăniță Victor, există o hotărâre judecătorească definitivă pe accesași acuzare.

Au constatat instanțele de judecată ierarhic inferioare că Popa Ion nu deține calitatea de a-și valorifica drepturile sale la acțiune în temeiul Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, deoarece prin sentința din 04 mai 2016 a Judecătoriei Leova, definitivă și irevocabilă, cauza penală pornită în privința reclamantului a fost încetată din alte motive decât cele de reabilitare.

Au concluzionat instanțele de judecată ierarhic inferioare că la cazul speței nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 3 și 6 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, or, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, este exhaustiv și imperativ redus doar la cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare sau scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare.

La data de 13 iulie 2018, în termenul prevăzut de art. 434 Cod de procedură civilă, Popa Ion, prin intermediul reprezentantului său – avocatul Andrei Donică în baza mandatului Seria MA nr. 1047240 din 30 decembrie 2016, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 27 aprilie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În susținerea recursului Popa Ion a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

La data de 20 iulie 2018, în adresa intimatului Ministerul Justiției și intervenientului accesoriu Procuratura Generală au fost expediate copiile recursului declarat de către Popa Ion, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referințelor, însă părțile nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referințe în termenul stabilit.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Popa Ion este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Conform prevederilor art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Complețul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Popa Ion nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele de judecată ierarhic inferioare și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Nu poate fi reținut drept temei al admisibilității recursului argumentul lui Popa Ion precum că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material, deoarece fără specificarea prin ce s-a manifestat aceste încălcări și din care circumstanțe acestea rezultă, nu permite încadrarea în temeiurile prevăzute la art. 400 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Alte argumente invocate în recursul declarat nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei pentru casarea deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Complețul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Codul de procedură civilă are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și de drept procedural, verificându-se exclusiv legalitatea deciziei adoptate, dar nu și temeinicia în fapt a acesteia.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (speța Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocate în speță sunt similare celor indicate în procesul judecării cauzei asupra căreia instanțele de judecată ierarhic inferioare s-au pronunțat deja în modul corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Popa Ion ca inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Popa Ion se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Iulia Sîrcu

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh